

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма фахового заліку на здобуття ступеня вищої освіти освітній рівень – магістр, галузь знань – 03 Гуманітарні науки, спеціальність – В11 «Філологія», спеціалізація В11.033 «Слов'янські мови і літератури (переклад включно), перша - польська»

Фаховий залік за освітнім ступенем «магістр» спеціальності В11 «Філологія», спеціалізація В11.033 «Слов'янські мови і літератури (переклад включно), перша – польська» проводиться відповідно до «Правил прийому до Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна на 2026/2027 навчальний рік». Вступним випробуванням з польської мови на навчання за освітньо-кваліфікаційним рівнем «магістр» для вступників, які мають право на такий залік згідно з «Правилами прийому до Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна на 2026/2027 навчальний рік», є письмовий залік.

Тривалість фахового заліку в магістратуру – 2 астрономічні години. Вступники, які без поважних причин не з'явилися на вступний залік у зазначений за розкладом час, до наступного вступного випробування в конкурсі не допускаються.

Метою фахового заліку з польської мови є виявлення рівня набуття та розвитку навичок і вмінь із польської мови, уміння застосовувати набуті знання з фаху відповідно до затвердженої програми вступних випробувань, яка за змістом і обсягом включає навчальний матеріал підготовки фахівців за освітнім ступенем «бакалавр». Залік передбачає письмові відповіді вступника на питання теоретичного та практичного характеру з польської мови.

На фаховому заліку з польської мови вступники до магістратури мають продемонструвати:

знання

- системних відомостей про літературні мови, що вивчаються, особливості їх формування, ознаки та функції;
- системи мов, що вивчаються (лексику, фонетику, морфеміку, словотвір, морфологію, синтаксис), а також мовні норми, в тому числі орфографічні і пунктуаційні;
- закономірностей історичного розвитку мовних явищ, належних до різних мовних рівнів;
- специфіки територіально-діалектних та соціально-діалектних різновидів національних мов, що вивчаються;

вміння

- практично застосовувати набуті теоретичні знання з польської мови;

- володіти орфоепічними, лексичними, фразеологічними, словотвірними, морфологічними, синтаксичними, орфографічними, пунктуаційними та стилістичними нормами сучасних польської літературної мови;
- аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють;
- розпізнавати істотні ознаки мовних явищ, описувати їх властивості; групувати й класифікувати мовні явища, встановлювати причиново-наслідкові зв'язки між ними;
- здійснювати лінгвістичний аналіз текстів різних жанрів і стилів;
- створювати власні висловлення, критичний погляд на мовні явища з урахування сучасних підходів до їхнього аналізу;
- логічно й послідовно викладати думки та формулювати відповідні висновки.

Опис програми

Програма фахового заліку з польської мови для вступників до Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна для навчання за освітнім ступенем «магістр» спеціальності В11 «Філологія», спеціалізація 035.033 «Слов'янські мови і літератури (переклад включно), перша – польська» складена на основі навчального плану Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна за спеціальністю В11 «Філологія» спеціалізації 035.033 «Слов'янські мови і літератури (переклад включно), перша - польська».

Програма з польської мови

Лексикологія та фразеологія

Диференціація лексики польської мови. Склад польської лексики з погляду її походження. Лексика польської мови з погляду її вживання. Семантичні відносини між словами: базова синонімія, антонімія, омонімія, полісемія. Архаїзми і неологізми в польській мові. Базова фразеологія польської мови.

Фонетика і фонологія

Основні аспекти вивчення звуків. Система голосних фонем польської мови. Вимова носових голосних. Система приголосних звуків, їхня характеристика. Основні чергування голосних і приголосних. Наголос як фонетичне явище. Найголовніші правила польської орфоепії. Звук і літера, польський алфавіт. Принципи польської орфографії.

Словотвір

Словотвірні категорії іменників (назви дій, рис, виконавців, мешканців). Словотвірні категорії дієслів: доконаний і недоконаний вид. Словоскладання і аббревіація. Утворення множини.

Морфологія

Основні граматичні поняття (граматичне значення слова, способи та засоби його вираження; граматична категорія). Поділ на частини мови та критерії їх виділення. Лексико-граматичні та граматичні категорії іменника. Поняття про прикметник. Числівник як повнозначна частина мови. Розряди числівників. Лексико-граматичні ознаки і словозміна займенників. Дієслово як носій динамічної ознаки. Граматичні категорії дієслова. Прислівник. Розряди прислівників за значенням. Службові частини мови.

Синтаксис і пунктуація

Просте речення. Двоскладні речення. Головні члени речення. Підмет і присудок, їх типи та способи вираження. Другорядні члени речення, їх типи та способи вираження. Повні і неповні речення. Синтаксично ізольовані частини речення. Складне речення. Принципи класифікації складних речень. Принципи польської пунктуації. Пунктуаційні знаки, їх основні типи і функції.

Критерії оцінювання фахового заліку з польської мови

Вступне випробування з польської мови включає 3 запитання. Максимальна загальна кількість балів – 200.

1–99 балів – не зараховано.

100–200 балів – зараховано.

Оцінювання відповідей здійснюється за такими показниками:

- 1. Повнота та правильність змісту.** Знання теоретичного матеріалу. Розуміння мовних явищ (фонетичних, лексичних, словотвірних, морфологічних, синтаксичних, стилістичних) та причин, що їх зумовлюють.
- 2. Глибина та аргументованість відповіді.** Всебічне розкриття поставлених запитань, наявність необхідних прикладів та ілюстративного матеріалу. Логічний, послідовний виклад матеріалу, доречне використання термінології.

3. **Точність і ясність викладу.** Відсутність суттєвих фактичних або змістових неточностей. Чітке формулювання тез та висновків.
4. **Мовна грамотність.** Дотримання орфографічних, пунктуаційних і стилістичних норм у польській мові. Вживання фахової (філологічної) термінології відповідно до контексту.

200–190 балів	Вичерпна, глибока відповідь на всі три питання; аргументовані та логічні висновки; вільне володіння фаховою термінологією; відсутність помилок змістового характеру, орфографічних чи пунктуаційних.
190–170 балів	Розгорнута відповідь на всі три питання, достатньо глибока, із мінімальними недоліками (окремі неточності, стилістичні похибки тощо).
170–150	Вичерпна, глибока відповідь на всі питання; оперування філологічною термінологією, уміння здійснювати аналіз мовних явищ в описовому та історичному аспектах; відповідь логічна, аргументована; наявність незначних змістових помилок
150–130	Вичерпні, глибокі відповіді на три питання. Бракує повноти та глибини у висвітленні одного питання; відповідь недостатньо аргументована або не ілюстрована фактичним матеріалом Володіння фаховою термінологією. Наявні незначні змістові помилки.
100–130	Вичерпні, глибокі відповіді на два питання з польської мови. Володіння філологічною термінологією. Бракує повноти та глибини у висвітленні двох питань з української мови. Допущено змістові помилки. Наявні незначні змістові помилки.

85–100 балів	Відповідь на всі три питання загалом розкрита, але може бракувати глибини або повноти в одному з них; окремі змістові неточності. Рівень аргументації загалом задовільний.
60–80 балів	Відповіді на три питання частково неповні або неточні; можуть містити помилки в термінології; подекуди бракує чіткої логічної структури.
40–60 балів	Поверхове висвітлення більшості питань, є серйозні змістові та логічні недоліки, порушена послідовність викладу; наявні помилки у вживанні фахової термінології.
20–40 балів	Відповіді на більшість запитань фрагментарні або відсутні; істотні помилки фактичного й термінологічного характеру; відсутня належна аргументація.
0–20 балів	Немає чітких відповідей або відповіді свідчать про відсутність розуміння матеріалу; велика кількість орфографічних, пунктуаційних чи змістових помилок.

Вступник допускається до участі у конкурсному відборі для зарахування на навчання, якщо оцінка з вступного випробування складає не менше 100 балів.

Голова фахової атестаційної комісії

Софія БУТКО

Затверджено на засіданні приймальної комісії Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, протокол № 5 від 05 травня 2026 року

Відповідальний секретар приймальної комісії

Ганна ЗУБЕНКО